

Strengere criteria voor voorwaardelijke invrijheidsstelling

Uit recente verklaringen van Justitieminister Jean Gol in de senaatszitting van 2 december 1983, blijkt dat hij de voorwaardelijke invrijheidsstelling opnieuw minder wil toepassen, voornamelijk voor geweldsmisdrijven.

De Liga voor Mensenrechten meent dat het positief is dat de laatste jaren steeds meer voorwaardelijke invrijheidsstellingen worden toegekend. Het aantal VI's steeg van 572 in 1975 tot 743 in 1982. Uiteindelijk blijft dit echter nog maar een klein percentage van wat mogelijk zou zijn, maar het is een evolutie ten goede, die ook onder dit ministerie doorliep. Toch meent de Liga dat de strengere toepassing die Gol nu voorstaat voor geweldsdelinquenten niet gepast is.

Ten eerste blijft het de vraag waar de Minister zijn prognose op sukses haalt: hij stelt namelijk dat een langere gevangenisstraf voor geweldsdelinquenten afschrikwekkend zal werken. Wetenschappelijk onderzoek wijst echter uit dat men de afschrikkende werking van een straf nauwelijks kan bepalen.

Ten tweede heeft de Minister een te ongenueanceerde kijk op de notie 'geweldsdelinquent', die zowel een passionele moordenaar, als een doortrapte vechtersbaas kan omvatten. Het lijkt de Liga ondoordacht om voor de verschillende categorieën geweldsdelinquenten dezelfde maatregelen te willen treffen.

Ten derde vindt de Liga Justitieminister Gol met betrekking tot de voorwaardelijke invrijheidsstelling weinig consequent. Bij de begroting van Justitie voor 1982 en 83 verklaarde hij nog dat hij niets aan de VI wilde veranderen, omdat een grondige studie van de samenhang van de VI met andere problemen noodzakelijk was. Nu zou hij toch plots, onder druk van de publieke opinie, een verstrenging van de VI doorvoeren, zij het dan door middel van een ministerieel schrijven aan de gevangenisdirecteurs. De Liga meent dat een hervorming van de wet Lejeune op de VI dringend noodzakelijk is, maar het moet ook niet overhaast en impressionistisch gebeuren. Er zijn al voorstellen tot hervorming ingediend, maar van een verstrenging voorgeweldsdelinquenten maken die zeker geen gewag.

Ten vierde betreurt de Liga de Justitieminister Gol zich bij de toekenning van de VI in de plaats wil stellen van de strafrechter. Hij meende immers dat hij bij het al dan niet toekennen van VI rekening moet houden met het gepleegde misdrijf. Volgens de Liga heeft de strafrechter dat al gedaan, en is het niet aan de Minister om nog eens een extra-bestrafing voor sommige misdadigers op te leggen. Het blijft echter een punt dat niets hem belet omdat de Wet Lejeune op de Voorwaardelijke Invrijheidsstelling niet duidelijk maakt op grond van welke criteria voorwaardelijke invrijheidsstelling moet worden toegekend. Toch meent de Liga dat deze dubbele bestraffing, louter en alleen op grond van de gepleegde feiten, en dus zonder rekening te houden met de reklasseringsmogelijkheden van de gedetineerde, niet aangewezen is.

Ten vijfde wijst de Liga voor Mensenrechten er op dat dit geen typische trek is van het VI-beleid van Justitieminister Jean Gol. Ook de vorige ministers redeneerden op dezelfde wijze. Zo bemoeilijkte Justitieminister Vranckx de voorwaardelijke invrijheidsstelling van seksuele delinquenten louter en alleen op grond van hun misdrijf. Justitieminister Moureaux bemoeilijkte dan weer de voorwaardelijke invrijheidsstelling van drugdelinquenten, louter en alleen op grond van hun misdrijf. Justitieminister Gol trekt dus de lijn van zijn voorgangers door, zij het met geweldsdelinquenten. Het kan op het eerste gezicht aanvaardbaar lijken dat een Minister van Justitie zijn persoonlijke vorm wil geven aan het VI-beleid, maar voor de gedetineerden schept dit een voortdurende onzekerheid. Zij weten niet waar ze aan toe zijn, en dat veroorzaakt binnen de gevangensmuren spanningen die niet onaanzienlijk kunnen zijn. De Liga voor Mensenrechten betreurt dan ook dat er geen lange-termijn-beleid voor de VI wordt uitgestippeld, waarbij men eens en voorgoed bepaalt op grond van welke criteria VI zal worden toegekend. De Liga voor Mensenrechten meent dat men daarbij nooit de aard van het misdrijf als criterium voor het al dan niet toestaan van voorwaardelijke invrijheidsstelling kan hanteren, omdat dit de facto een dubbele bestraffing van de gedetineerde impliceert. De Liga voor Mensenrechten dringt er derhalve op aan dat Justitieminister Gol op zijn ingenomen standpunt zou terugkomen.

Liga voor Mensenrechten
Commissie Gevangeniswezen
Postbus 67, Leuven 3
tel. 016/23.55.38